

Friends of Wildlife

တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးမိတ်ဆွေများအသင်း

၁/ပြည်တွင်း/၀၀၇၇(၂၀၂၂)

နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာ (၂၀၂၂)

မာတိကာ

၁။ နိဒါန်း (Introduction)	0
၂။ ရေရှည်မျှော်မှန်းချက် (Vision).....	0
၃။ လုပ်ငန်းစဉ် (Mission).....	0
၄။ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ရန်ပုံငွေ ရှာဖွေခြင်း (Management & Fund raising)	1
၅။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် အတွင်း ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းများ.....	4
၅-က ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း.....	4
၅-က-၁ သဘာဝတောဆင်များ(အာရှဆင်) ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း.....	4
၅-က-၂ အိမ်မွေးဆင်များ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးခြင်း.....	10
၅-ခ ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းခြင်း.....	12
၅-ခ-၁ လူထုအခြေပြု ငါးသယံဇာတထိန်းသိမ်းခြင်း စီမံကိန်းလုပ်ငန်း.....	12
၅-ခ-၂ နာဂကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသရှိ ရေဝပ်ဒေသများစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း စီမံကိန်း.....	13
၅-ဂ ဒေသခံအခြေပြုထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များ အားကောင်းစေသည့် စီမံကိန်း.....	14
၅-ဃ ရခိုင်တောင်လိပ်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်း စီမံကိန်း.....	15
၆။ ၂၀၂၅ ခုနှစ်အတွင်းသုံးစွဲခဲ့သည့်ရန်ပုံငွေများ.....	16
၇။ အထွေထွေ.....	16
၈။ နောက်ဆက်တွဲဇယားများ.....	0
၈ - ၁ FOW ၏ဝန်ထမ်းအင်အားစာရင်း (၂၀၂၅).....	0
၈ - ၂ စီမံကိန်းအလိုက်ရရှိသည့် ရရှိသည့် ဘဏ္ဍာငွေစာရင်း (၂၀၂၅).....	0
၈ - ၃ ၂၀၂၅ ခုနှစ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် စီမံကိန်းမှတ်တမ်းဓါတ်ပုံများ.....	1

တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးမိတ်ဆွေများအသင်း နှစ်ပါတ်လည် အစီရင်ခံစာ(၂၀၂၆)

၁။ နိဒါန်း (Introduction)

တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေးမိတ်ဆွေများအသင်း (Friends of Wildlife – FOW) သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် စဉ်ဆက်မပြတ် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၀၇-၂၀၀၈ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ဇီဝမျိုးစုံမျိုး ကွဲထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ၊ သဘာဝနယ်မြေများ တည်ထောင်ခြင်းတို့တွင် ဆက်စပ် ပတ်သက်သူများ ဖြင့် ပူးပေါင်း၍ လိုအပ်သည့် ကူညီမှုများပေးခြင်း၊ ပြည်သူလူထုအခြေပြု သယံဇာတများကို ရေရှည် တည်တံ့စေမည့် နည်းလမ်းများဖြင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လာခဲ့ပါသည်။

ထို့အပြင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာများ ရေး ဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင် မှား လာစေရန် သင်တန်းများ ပေးခြင်းတို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

လက်ရှိတွင် အသင်း၏ တရားဝင် မှတ်ပုံတင်အမှတ်မှာ ၁/ပြည်တွင်း/၀၀၇၇ (၂၀၂၂) ဖြစ်ပြီး သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်း၍ ရေရှည်တည်တံ့သော ထိန်းသိမ်းရေးရလဒ်များ ရရှိစေရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၂။ ရေရှည်မျှော်မှန်းချက် (Vision)

ရပ်ရွာပြည်သူများအား အခြေပြုသည့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ဂေဟစနစ် စီမံ ခန့်ခွဲရေး နည်းလမ်းများမှတစ်ဆင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့်အပင်များကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန် မျှော်မှန်းထားပါသည်။

၃။ လုပ်ငန်းစဉ် (Mission)

အထက်ပါမျှော်မှန်းချက်များကို ရရှိစေရန် အောက်ပါတို့ကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က) မြန်မာနိုင်ငံ၏ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့် ယင်းတို့၏နေရင်းဒေသများအား ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအတွက် ဒေသခံပြည်သူများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ တက္ကသိုလ်များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။

(ခ) အဖွဲ့၏ ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

(ခ-၁) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများထိန်းသိမ်းရေးအတွက် ကျယ်ပြန့်စွာ ပူးပေါင်းရွက်၍ စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ခြင်း

(ခ-၂) အနာဂတ်ကာလတွင် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့် ပူးတွဲတည်ရှိနေနိုင်မည့် အသက် မွေးဝမ်းကျောင်းစနစ်အား ထောက်ပံ့ခြင်း

(ခ-၃) မြန်မာနိုင်ငံတွင်သာတွေ့ရှိရပြီး နိုင်ငံတွင်းတွင်သာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက် နိုင်မည့် မျိုးစိတ်များကို ဦးတည်ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခြင်း

(ခ-၄) တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့် ယင်းတို့၏ နေရင်းဒေသများနှင့်ပတ်သက်သည့် ကိစ္စရပ်များကို အများပြည်သူသို့ အသိအမြင်ဖွင့်ပေးခြင်း

(ခ-၅) ဂေဟစနစ်များ စီမံခန့်ခွဲရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရေးအတွက် ခိုင်မာအားကောင်းသော သိပ္ပံပညာရပ်ကို အသုံးပြုခြင်း

(ခ-၆) မြန်မာနိုင်ငံ၏ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များထိန်းသိမ်းရေးကဏ္ဍတွင် ကောင်းစွာ လေးစားခံ ရသောတောင်တင်းခိုင်မာသော၊ အကျိုးဖြစ်ထွန်းသော၊ ရေရှည် တည်တန်ရပ်တည်နိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအဖြစ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း

၄။ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ရန်ပုံငွေ ရှာဖွေခြင်း (Management & Fund raising)

FOW အသင်းတွင် လက်ရှိ ဝန်ထမ်း(၁၅)ဦး တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိပြီး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် အဖွဲ့အစည်း၏ ဖွဲ့စည်းပုံကို စနစ်တကျ တည်ဆောက်ထားပါသည်။

ရန်ပုံငွေရှာဖွေခြင်းလုပ်ငန်းများကို အကြီးတန်း အကြံပေးအရာရှိ (Senior Adviser) မှ ဦးဆောင်၍ မဟာဗျူဟာအဆင့်တွင် စီမံခန့်ခွဲ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် စီမံကိန်းတာဝန်ခံ (၅)ဦး ပါဝင်သည့် Senior Management

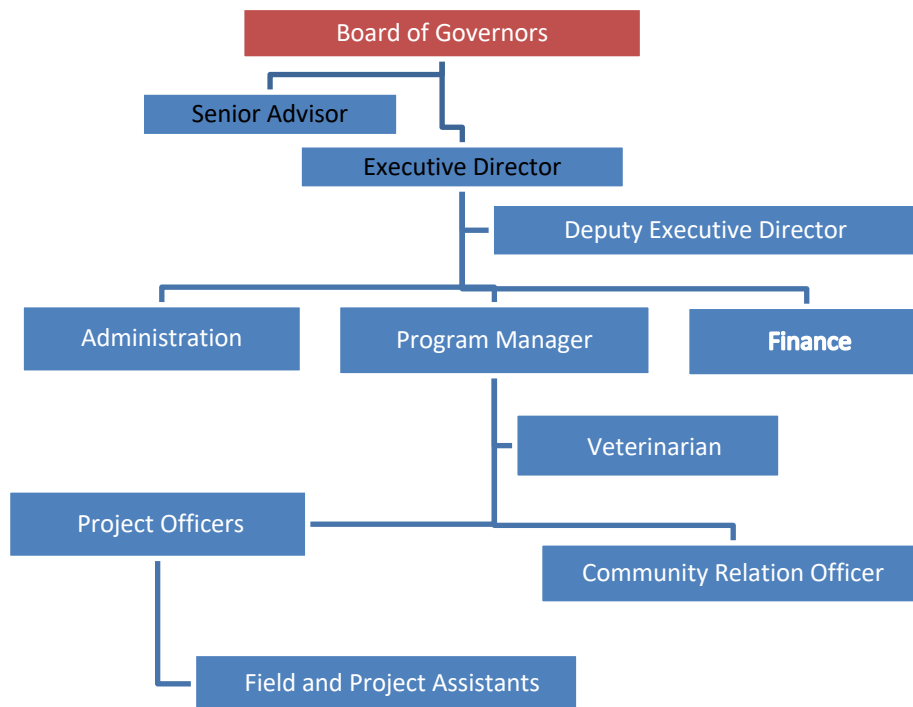
Team (SMT) ကို ဖွဲ့စည်းထားပြီး စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အဓိက ဆုံးဖြတ်ချက်များကို စုပေါင်းညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ပါသည်။

Senior Management Team (SMT) သည်—

- စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း (Project Design)
- လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း (Implementation)
- စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်ခြင်း (Monitoring & Evaluation)
- အစီရင်ခံတင်ပြခြင်း (Reporting & Accountability)

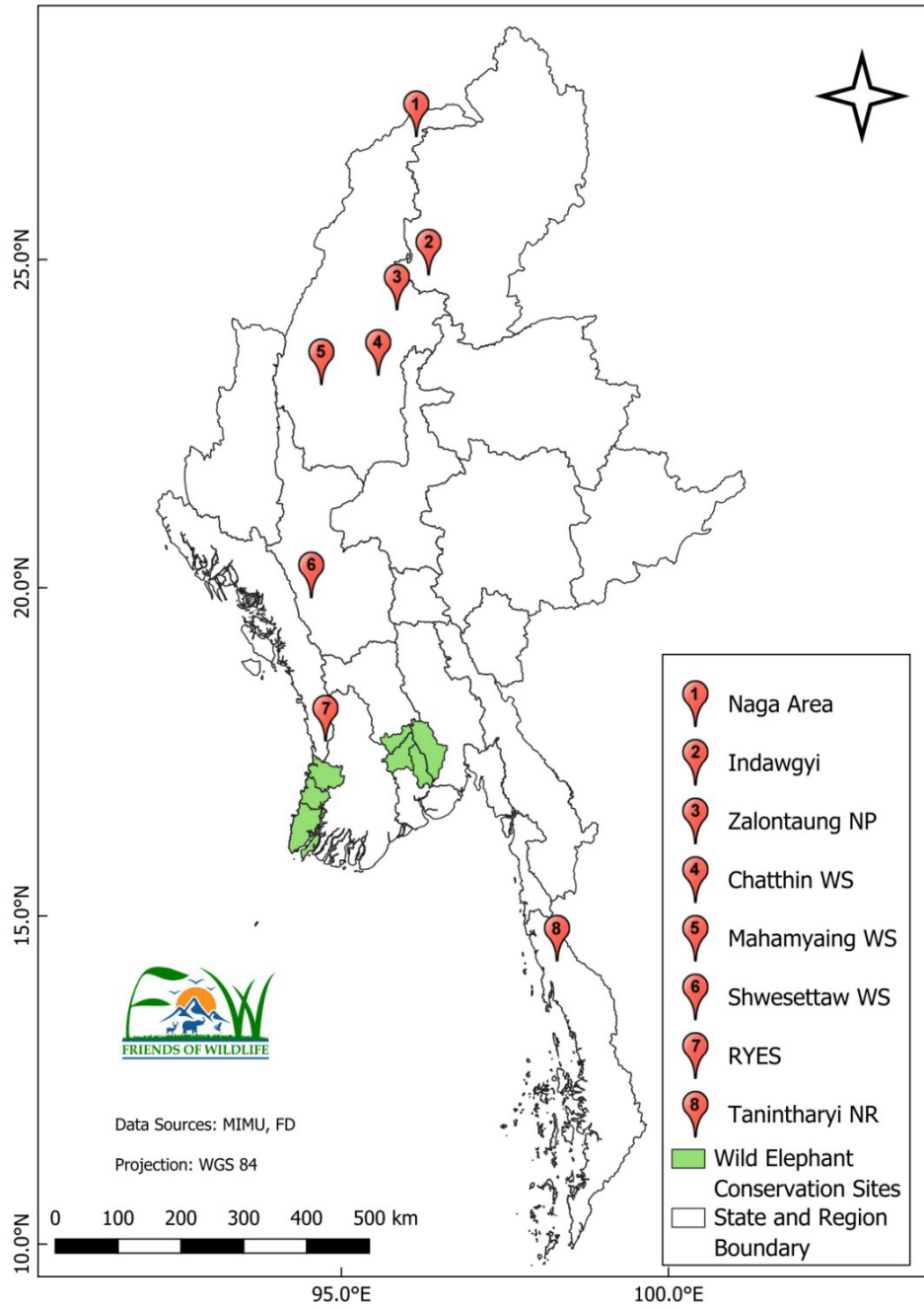
တို့ကို စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ထိုသို့သော စီမံခန့်ခွဲမှုဖွဲ့စည်းပုံအရ အဖွဲ့အစည်း၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု (Transparency)၊ တာဝန်ယူမှု (Accountability) နှင့် ရေရှည်တည်တံ့မှု (Sustainability) တို့ကို မြှင့်တင်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။

ပုံ(၁) FOW အသင်း၏ လက်ရှိဖွဲ့စည်းပုံ

Location Map of FOW's Project Sites

ပုံ (၂) FOW ၏ စီမံကိန်းတည်နေရာပြ မြေပုံ

၅။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် အတွင်း ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းများ

FOW သည် စီမံကိန်း လုပ်ငန်းများကို သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၊ အရပ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသခံလူထုတို့ဖြင့် ပူးပေါင်း၍ အောက်ပါ လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

၅-က ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း

ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ -

၅-က-၁ သဘာဝ တောဆင်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း

၅-က-၂ အိမ်မွေးဆင်များကို အခမဲ့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ပေးခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

၅-က-၁ သဘာဝတောဆင်များ(အာရှဆင်) ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း

အာရှဆင် ကျက်စားသည့်နိုင်ငံများအနက် မြန်မာနိုင်ငံသည် တောဆင်ကောင်ရေ ဒုတိယ အများဆုံးတွေ့ရှိနိုင်သည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ ဧရာဝတီနှင့်ရန်ကုန် တိုင်း ဒေသကြီး တို့တွင် တောဆင်ကောင်ရေသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဆင်ကောင်ရေ၏ ထက်ဝက်ခန့်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ တောဆင်များ သဘာဝတွင် နေထိုင်ကျက်စားနိုင်ရန် လုံလောက်သော စားကျက်မြေနှင့် ကျက်စားနယ်မြေများ ရှိရန်မှာလည်း အရေးကြီးပါသည်။ အကြောင်းအမျိုးမျိုးဖြင့် မြေအသုံးချမှု ပုံစံပြောင်းလဲလာသည့် အတွက် တောဆင်များ၏ စားကျက်မြေနှင့် ကျက်စားနယ်မြေများသည် လျော့နည်းလာပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဆင်နှင့်လူ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှုနှုန်း မြင့်မားလာသည့်အတွက် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး သာပေါင်း၊ ငပုတော၊ ပုသိမ်မြို့နယ် နှင့် ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး တိုက်ကြီးမြို့နယ် အတွင်းရှိ ကျေးရွာ အချို့တို့တွင် လူနှင့်ဆင် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှုများ လျော့နည်းစေရေးအတွက် ၂၀၂၅ ခုနှစ် အတွင်းတွင် အောက်ပါ လုပ်ငန်းများကို ဆောင် ရွက်ခဲ့ပါသည်။

လျှပ်စစ်ခြံစည်းရိုးကာရန်ခြင်း။ ။ လူတို့၏ စိုက်ခင်း(လယ်/ယာ)များ၊ ကျေးရွာများသို့ တောဆင်များလာရောက်သဖြင့် လူနှင့်ဆင်ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှု လျော့ကျစေ

ရေးအတွက် လျှစ်စစ်ခြစ်စည်းရိုးကာရန်ခြင်းကို ရောဝတီ နှင့် ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး တို့တွင် ၂၀၂၀-၂၀၂၄ ခုနှစ်အတွင်း အိမ်ထောင်စု (၁၁၄၁)စု၊ လူဦးရေ (၅၃၃၇)ဦး တို့၏ လယ်မြေဧက (၈၀၂၁)ဧကကို လျှစ်စစ်ခြစ်စည်းရိုး(၁၈)ခုဖြင့် ကာကွယ်ပေးထားခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် သာပေါင်းမြို့နယ် စိမ့်ကြီးကျေးရွာတွင် (၁)ခု တပ်ဆင်ပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုလျှစ်စစ်ခြစ်စည်းရိုးသည် ၄.၃၅ ဧက လိုမီတာ ရှည်လျားပြီး အိမ်ထောင်စု (၄၀) လူဦးရေ (၂၁၀) ဦးနှင့် ကျေးရွာ၊ လယ်မြေ ဧက (၁၈၀) ကို ဆင် အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ခြင်း ဖြစ်ပြီး FOW မှ စုစုပေါင်း လျှစ်စစ်ခြစ်စည်းရိုး (၁၉)ခု အထိ တပ်ဆင်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

လျှစ်စစ်ခြစ်စည်းရိုး တပ်ဆင်ထားသည့် ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး၊ တိုက်ကြီးမြို့နယ်၊ မျော့ချောင်းရွာနှင့် ရောဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ သာပေါင်းမြို့နယ်၊ ကန်ချောင်းရွာမှ စက်သည့် မမျှော်မှန်းထားသည့် အခက်အခဲကြောင့် ပျက်စီးမှုဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော်လည်း ပြန်လည်ပြင်ဆင်ပေးခြင်းကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

လျှစ်စစ်ခြစ်စည်းရိုးကာရန်ခြင်းဖြင့် ဒေသခံလူတို့၏ အသက်၊ကျေးရွာအိုးအိမ်များကို ထိရောက်စွာ ကာကွယ်ပေးနိုင်သည်သာမက ဆင်အန္တရာယ်ကြောက်ရွံ့၍ လုပ်ကိုင် နိုင်ခြင်း မရှိသည့် စိုက်ပျိုးမြေများ အထူးသဖြင့် လယ်ယာများကို ပြန်လည်စိုက်ပျိုး နိုင်သဖြင့် ဝင်ငွေကို ပြန်လည်တိုးပွားလာသည့် အကျိုးကျေးဇူးကို တိုက်ရိုက်ခံစား ရပါသည်။

အရေးပေါ်တောဆင်မောင်းအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းခြင်း။ ။ ကျေးရွာများအတွင်း ဆင်များ ဝင်ပါက လူအများအန္တရာယ်ကင်းစေရေးနှင့် စနစ်တကျ မောင်းနှင်နိုင်ရေး အတွက် ကျေးရွာအလိုက် အရေးပေါ် ဆင်မောင်းအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းခြင်းကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အရေးပေါ် တောဆင်မောင်းအဖွဲ့တို့သည် မိမိတို့ ကျေးရွာပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဆင်နှင့် အခြား တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ခိုအောင်းမှု မဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် ကျေးရွာ/အိမ် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် မြင်ကွင်းရှင်းလင်းခြင်း၊ အရေးပေါ် ဆင်မောင်းနှင်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို စနစ်တကျ ကြိုတင်ပြင်ဆင် ထားခြင်း (မီးတုတ်/ ငရုတ်ကြိုးတန်း/

ဓာတ်မီးများ အားသွင်းခြင်း/ ပတ်ဝန်းကျင်သို့ ဆင်များလာရောက်ပါက လူထုအား ကြိုတင် သတင်းပေးခြင်း) တို့ကို ကြိုတင် ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။
 ယခင်နှစ်များမှ ယခု ၂၀၂၄ ခုနှစ်အထိ ကျေးရွာ (၂၃)ရွာတွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ယခု ၂၀၂၅ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းသည့် အသင်းများပါဝင်က (၂၉)ရွာအထိ ဖွဲ့စည်းပြီး ဖြစ်ပါသည်။
 အရေးပေါ်တောဆင်မောင်းအဖွဲ့ဝင်များအား ဆင်မောင်းနှင့်ချိန်တွင် အန္တရာယ် မဖြစ်ဘဲ မောင်းနှင်းစေခြင်း၊ အခြေခံရှေးဦးသူနာပြုစုခြင်း သင်တန်းပေးခြင်း၊ ဆင်မောင်းနှင့်ရာတွင် အသုံးပြုရမည့် ဓာတ်မီး၊ စပီကာ စသည့် အထောက်အကူပြု ပစ္စည်းများ ထောက်ပံ့ခြင်း နှင့် အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးချင်း၏ အသက်အာမခံထားပေးခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးထားပါသည်။

ဇယား(၂)။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် အရေးပေါ်တောဆင်မောင်းအဖွဲ့ဝင်စာရင်း

စဉ်	ကျေးရွာ	မြို့နယ်	အဖွဲ့ဝင်ဦးရေ		
			ကျား	မ	ပေါင်း
ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး					
၁	အုန်းပင်	တိုက်ကြီး	၁၀	၃	၁၃
၂	ကျားချောင်း	တိုက်ကြီး	၈	၃	၁၁
၃	ရှောက်ပင်ကပ်	တိုက်ကြီး	၉	၀	၉
၄	လိပ်ကြည်	တိုက်ကြီး	၈	၃	၁၁
ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး					
၄	တောင်တန်း	ပုသိမ်	၁၀	၃	၁၃
၅	စမ်းကြီးကုန်း	သာပေါင်း	၇	၂	၉
	စုစုပေါင်း		၅၂	၁၄	၆၆

ဆိုလာစနစ်လမ်းမီးများတပ်ဆင်ခြင်း။ ။ ဆင်နှင့်အခြားအန္တရာယ်တို့ကို ညဘက်တွင် လူတို့မှ အလွယ်တကူမြင်ပြီး အန္တရာယ်ရှောင်ရှားနိုင်ရန်၊ တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်တို့၏ အမှောင်ရိပ်ခိုနိုင်မှု မရှိစေရန်တို့အတွက် ဆိုလာစနစ်သုံး လမ်းမီးတိုင်များ

တပ်ဆင်ခြင်းလုပ်ငန်းအတွက် ပုသိမ်၊ သာပေါင်း၊ ငပုတောနှင့် တိုက်ကြီးမြို့နယ် တို့တွင် တပ်ဆင်ပေးနိုင်ရန် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့သို့ ညှိနှိုင်း ဆောင် ရွက်ရာတွင် ဒေသနေပြည်သူများက ပူးပေါင်းပါဝင်ပြီး ၎င်းတို့၏ ရေရှည်ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်မှု တန်ဖိုးထားတတ်မှုရှိလာစေရန်အတွက် ကုန်ကျစရိတ် အချိုးကျ ထည့်ဝင်သည့် စနစ်ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီး၊ ပုသိမ်မြို့နယ်၊ မျက်ရှူ နှင့် ငှက်ပျောချောင်း ကျေးရွာ၊ သာပေါင်းမြို့နယ်၊ တောင်ထန်း ကျေးရွာ တို့တွင် တောဆင်များ ကျေးရွာအတွင်း ဝင်ရောက်လေ့ရှိ သည့် နေရာများတွင် ဆိုလာစနစ်သုံးသည့် မီးစလိုက် စုစုပေါင်း (၄၅) တိုင် ကို တပ်ဆင်ပေးထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၅ ခုနှစ်တွင် သာပေါင်းမြို့နယ် စမ်းကြီးကုန်း ရွာတွင် မီးတိုင် (၁၅)တိုင် တပ်ဆင်ပေးခဲ့ပါသည်။ ဆိုလာမီးတပ်ဆင်သည့် ရွာများ သည် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု ရှိရပြီး ဒေသခံများ ညီညွတ်ရန် လိုအပ်သဖြင့် လုပ်ငန်း စဉ်များ နားလည်မှုရှိပြီးမှ တပ်ဆင်ပေးပါသည်။ ဆိုလာမီးများ တပ်ဆင်ပြီး နောက် ဆင်ဝင်ရောက်မှုနည်းလားသလို ဒေသခံများမှလည်း ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ခြံနွယ်များ ပိတ်မနေစေရန်၊ ဆိုလာများ စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းရန်တို့ကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက် ရန် အတွက် စနစ်တကျ သင်ကြား ပြသထားပေးပါသည်။

သက်ရှိဇီဝခြံစည်းရိုး (Bio Fence)။ ။ လူနှင့်ဆင် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှု လျော့နည်း စေရေး အတွက် ဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံတကာတွင် နည်းလမ်း အမျိုးမျိုးဖြင့် ဒေသ နှင့် ကိုက်ညီသည့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာ နိုင်ငံတွင် ဒေသကိုက်ညီပြီး အကျိုးရှိနိုင်သည် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် သက်ရှိဇီဝခြံစည်းရိုးစိုက်ပျိုး၍ လူနှင့် ဆင်ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှု လျော့နည်းရေး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါ သည်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ တိုက်ကြီးမြို့နယ်၊ ရွှေမြိုင်သာယာရွာနှင့် ဧရာဝတီ တိုင်းဒေသကြီး၊ ငပုတောမြို့နယ်၊ အလုံရွာတို့တွင် တောဆင်ဝင်ရောက်သည့် လမ်း ကြောင်းတစ်လျှောက် သက်ရှိဇီဝခြံစည်းရိုးကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည်။ Bio Fence သည် ဆင်မကြိုက်သည့် သီးနှံများ စိုက်ပျိုးခြင်းဖြစ်ပြီး

သစ်ပင်များ ပြန်လည်ဖြစ်ထွန်းလာခြင်း၊ ဝင်ငွေရရှိစေခြင်းဖြင့် ဆင်နှင့်လူပဋိပက္ခကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည့် နည်းလမ်းတခု ဖြစ်ပါသည်။

ဇယား (၃)။ သက်ရှိဇီဝခြံစည်းရိုးအဖြစ် စိုက်ပျိုးသည့် အပင်နှင့် အရေအတွက်

စဉ်	ကျေးရွာ	မြို့နယ်	ဆူးပုတ်	ကင်ပွန်းချဉ်	ငရုတ်	သံပုရာ	ပျဉ်းကတိုး
ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး							
၁။	ရွှေမြိုင်သာယာ	တိုက်ကြီး	၂၁၀	၂၁၀	-	-	-
ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး							
၂။	အလုံ	ငပုတော	-	၅၀၀	၂၀၀၀	၅၁၆	၁၀၀၀

စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားရေးသင်တန်း။ ။ တောဆင်ထိန်းသိမ်းရေးတွင် ပါဝင်သူ ဒေသခံများ၏ အဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် မြင့်မားရေး၊ အသင်းအဖွဲ့ များ ရေရှည်တည်တံ့ရေးတို့အတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားရေး သင်တန်း၊ အခြေခံ ရှေးဦးသူနာပြုသင်တန်းများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက် ပေးခဲ့ပါသည်။ သင်တန်းတွင် လျှပ်စစ်ခြံစည်းရိုးထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ နှင့် အရေးပေါ် တောဆင်မောင်းအဖွဲ့များမှ အဖွဲ့ဝင်များအား တက်ရောက်စေပါသည်။ သင်တန်းအမျိုးအစား နှင့် တက်ရောက် သူများစာရင်းကို ဇယား(၄) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၄) ၂၀၂၅ ခုနှစ်အတွင်း ဒေသခံများ စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားရေးသင်တန်းများ

စဉ်	ကျေးရွာ	မြို့နယ်/တိုင်း	ကျား	မ	ပေါင်း
အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး သင်တန်း					
၁	ချောင်းသာ	ပုသိမ်/ဧရာဝတီ	၂၉	၇	၃၆
၂	ကွင်းကောက်	သာပေါင်း/ဧရာဝတီ	၁၈	၀	၁၈
၃	ငရုတ်ကောင်းတောင်	ငပုတော/ဧရာဝတီ	၂၀	၄	၂၄

၄	ရွှေမြိုင်သာယာ	တိုက်ကြီး/ရန်ကုန်	၃၉	၀	၃၉
	စုစုပေါင်း		၁၀၆	၁၁	၁၁၇
ကြက်ခြေနီ ရှေးဦးပြုစုခြင်း သင်တန်း					
၁	ရွှေမြိုင်သာယာ	တိုက်ကြီး/ရန်ကုန်	၃၆	၈	၄၄
	စုစုပေါင်း		၃၆	၈	၄၄

ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များချိတ်ဆက်ခြင်း။ ။ ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်သူများအား ထိန်းသိမ်းရေးကွန်ယက်ချိတ်ဆက်ထားပြီး လူနှင့်ဆင် သဟဇာတ ဖြစ်စွာ နေထိုင်နိုင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံများမျှဝေ ဆွေးနွေး ခြင်း တို့ကို အဖွဲ့ဝင် အချင်းချင်း တွေ့ဆုံစေ၍ ဆွေးနွေးခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ဆွေးနွေးပွဲတွင် လူနှင့်ဆင် သဟဇာတဖြစ်စွာ အတူယှဉ်တွဲ နေထိုင်နိုင်ရေး အတွက် လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ဆောင်ရွက်ပြီးသည့် လုပ်ငန်းနှင့် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်နေသည့် အခန်းကဏ္ဍများ ဖော်ထုတ်ခြင်းတို့ကို သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်အလိုက် ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

သတင်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းခြင်း။ ။ စီမံကိန်းဒေသတွင် လူနှင့်ဆင် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားမှု အခြေအနေများ အချိန်နှင့်တပြေးညီ သိရှိနိုင်ရေးအတွက် သတင်း အချက်အလက်များ ရယူခြင်း၊ ကျေးရွာအချင်းချင်း မျှဝေခြင်းတို့ကိုလည်း လစဉ် ဆောင်ရွက်ပါသည်။

ဆင်နှင့်လူပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှုတွင် ထိခိုက်နစ်နာမှုအား ကူညီခြင်း။ ။ ဆင် နှင့် လူ ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားမှုကြောင့် လူသေဆုံးခြင်း၊ ဒဏ်ရာရခြင်းတို့တွင်လည်း ကူညီ ပံ့ပိုး ပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ ကူညီပံ့ပိုးခြင်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ် အ လိုက် ဖွဲ့စည်းထားသည့် ကော်မတီများက စုပေါင်းတိုင်ပင်၍ စီမံကိန်း ဆောင်ရွက် လျက်ရှိသည့် ကျေးရွာများတွင် ဖြစ်ပွားသည့် လူနှင့်ဆင် ပဋိပက္ခများကိုသာ လူသား ချင်းစာနာသည့် အထက် အကူပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စုပေါင်းတိုင်ပင်၍ စည်းကမ်း

ချက်များ ချမှတ်ပြီး ပေးအပ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိသည့် အခြားဒေသမှ လူနှင့်ဆင် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှုများကို ထောက်ပံ့ခြင်း မရှိ နိုင်သေးပါ။ ၂၀၂၅ ခုနှစ်အတွင်း သေဆုံး (၁)ဦး၊ ဒဏ်ရာရသူ (၄)ဦး၊ အိမ်ပျက်စီးမှု (၂) အိမ်တို့ အတွက် စုစုပေါင်း (၁,၈၅၀,၀၀၀)သိန်းကျပ်ကို ကူညီ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။

၅-က-၂ အိမ်မွေးဆင်များ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းအပြင် ပုဂ္ဂလိက အိမ်မွေးဆင်များရှိပြီး သစ် ထုတ်လုပ်ငန်း၊ ကုန်စည်သယ်ယူခြင်းလုပ်ငန်း၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအလှူမင်္ဂလာပွဲများ တို့တွင် အသုံးပြုကြပါသည်။ သို့သော်လည်း အိမ်မွေးဆင်များသည် ဝန်နှင့်အား မမျှဘဲ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရခြင်း၊ ဆင်ပိုင်ရှင်/ဆင်ဦးစီးတို့၏ ဆင်များအပေါ် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု နှင့် ဆင်ငယ်များ ထိန်းသိမ်းလေ့ကျင့်မှုတို့တွင် အသိ ပညာအားနည်းခြင်းကြောင့် အိမ်မွေးဆင်များ၏ သက်တမ်းသည် မြန်မာ့သစ် လုပ်ငန်းဆင်များထက် သက်တမ်းမရှည်ဘဲ မသန်မစွမ်းဖြစ်မှု ပိုများပါသည်။ သို့ပါ၍ ကချင်ပြည်နယ်၊ အင်းတော်ကြီးဒီအေအန်းနယ်မြေရှိ အိမ်မွေးဆင်များ၏ ကျန်းမာ ရေး စောင့်ရှောက်မှုကို ၂၀၂၀ ခုနှစ်မှစတင်၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါ သည်။

ဆေးကုပေးခြင်း။ ။ ပုဂ္ဂလိကအိမ်မွေးဆင်များ ဆေးကုသမှုပေးခြင်းကို အင်းတော်ကြီး ဒေသနှင့် ဟိုပင်ဒေသတို့တွင် အများဆုံးဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အင်းတော်ကြီး(၇)ကြိမ်၊ ဟိုပင်ဒေသ (၂၉)ကြိမ်၊ မိုးညှင်း(၁၁)ကြိမ်၊ ကာမိုင်း(၂၀) ကြိမ်နှင့် မြစ်ကြီးနား(၂)ကြိမ် တွင် သွားရောက် ကုသပေးခဲ့ပါသည်။ ဆေးကုပေးခြင်း တွင် အဖြစ်များသည့် လည်ပတ် ဘုနာများခွဲစိတ်ပေးခြင်း၊ သန်ကောင်ချပေးခြင်း၊ ခြေ/လက်(ဖဝါး)ဝဲစားသဖြင့်ကုသပေးခြင်း၊ မှုကျဆင်များ ဖမ်းဆီး၍ ပြန်လည် လေ့ကျင့်ပေးနိုင်ရန် ကုသပေးခြင်း၊ သစ်ထုတ်ရာမှတစ်ဆင့် ရရှိ သည့် ဒဏ်ရာများကို ခွဲစိတ် ကုသပေးခြင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။ ဆင်ပိုင်ရှင်များမှ ဆေးကုသ စရိတ်ပေးရန် မလိုပဲ ကုသပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။

Microchip တပ်ဆင်ပေးခြင်း။ ။ ဆင်များအား တရားမဝင်ဖမ်းဆီးခံရခြင်း မရှိစေရေး အမှတ်အသားများ ရှိစေရန်အတွက် microchip များ တပ်ဆင်ပေးခြင်း ကို ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၅ ခုနှစ်အတွင်း ဆင်ပိုင်(၄)ဦး၏ ဆင်(၅) ကောင်အား Mircochip တပ်ဆင်ပေးနိုင်ခဲ့ပြီး စုစုပေါင်း ဆင်(၇၁)ကောင်အား တပ်ဆင်ထားပြီးဖြစ်ပါသည်။

ဆင်မှတ်ပုံတင်ခြင်း။ ။ ပုဂ္ဂလိကဆင်များသည် သစ်တောဦးစီးဌာနတွင် တရား ဝင် ဆင်မှတ်ပုံတင်ရန်လိုအပ်ပြီး အချို့ဆင်များမှာ မှတ်ပုံတင်ခြင်းမရှိသလို မှတ်ပုံ တင် သက်တမ်းတိုးခြင်းများပြုလုပ်ရန် ပျက်ကွက်နေသဖြင့် မှတ်ပုံတင် သက်တမ်း တိုး ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အသိပညာပေးခြင်းဖြင့် ကူညီခဲ့ပါသည်။ လက်ရှိ အခြေအနေ အရ ဟိုပင်ဒေသရှိ ဆင်(၇)ကောင် မှတ်ပုံတင် သက်တမ်းခြင်းကို ကူညီ ပေးခဲ့ပြီး သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ကွင်းဆင်းတိုင်းတာခြင်းကိုလည်း ချိတ်ဆက် ကူညီ ပေးနိုင်ခဲ့ ပါသည်။

ဆင်ပိုင်ရှင်များအသင်းဖွဲ့စည်းခြင်း။ ။ ဆင်ပိုင်ရှင်များ/ဆင်ဦးစီးများနှင့် ညှိနှိုင်း၍ အိမ်မွေးဆင်ပိုင်ရှင်များအသင်းဖွဲ့စည်းနိုင်ရေးအတွက် ၂၀၂၃ မှ စတင်၍ ညှိနှိုင်း ဆွေး နွေး ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ဟိုပင်ဒေသ အိမ်မွေးဆင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သူများ အသင်းအား မြို့နယ်အဆင့် မှတ်ပုံတင်ရရှိသည်အထိ ကူညီပံ့ပိုး ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခဲ့ ပါသည်။

ကမ္ဘာ့ဆင်များနေ့ အခမ်းအနားကျင်းပခြင်း။ ။ နှစ်စဉ် သြဂုတ်လ(၁၂)ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သည့် ကမ္ဘာ့ဆင်များနေ့ အခမ်းအနားကို ၇မိုင်ရွာ၊ ဟိုပင်မြို့နယ်တွင် ကျင်းပပါသည်။ ၎င်းနေ့မတိုင်ပင် စာသင်ကျောင်း(၅)ကျောင်းတွင် ဆင်ထိန်းသိမ်း ရေးဆိုင်ရာ အမြင်ဖွင့် ပညာပေးဟောပြောပွဲများကိုလည်း ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ ဆင် များနေ့တွင် ဆင်ပိုင်ရှင်များအသင်းမှ ဦးစီး၍ ဆင်များအား အစာကျွေးခြင်းနှင့် ဒေသခံများအား အမြင်ဖွင့် ဟောပြောခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၅-ခ ရေဝပ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းခြင်း

၅-ခ-၁ လူထုအခြေပြု ငါးသယံဇာတထိန်းသိမ်းခြင်း စီမံကိန်းလုပ်ငန်း

ကချင်ပြည်နယ်၊ အင်းတော်ကြီးဒီအဝန်းနယ်မြေရှိ အင်းတော်ကြီးကန်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံးကုန်းတွင်းရေအိုင်ဖြစ်သည့်အပြင် ဒေသတွင်း ငါးစားနပ်ရိက္ခာများ ပံ့ပိုးပေးနေပြီး အင်းတော်ကြီးကန်နှင့် အင်းတော်ကြီးဘုရားသည် ယဉ်ကျေးမှုအရလည်း အရေးပါသည့် ဒေသတခု ဖြစ်ပါသည်။ ရေသယံဇာတများ ရေရှည်တည်တံ့စေရေးအတွက် FOW သည် ၂၀၀၈ ခုနှစ်မှ စတင်၍ အင်းတော်ကြီးကန် ဘေးမဲ့တော၊ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန၊ ဒေသခံ ရေလုပ်သားများဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် အတွင်းတွင် အောက်ပါ လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

ငါးထိန်းသိမ်းရေးဇုန်များအား ထိန်းသိမ်းခြင်း။ ။ အင်းတော်ကြီးကန်အတွင်း ငါးများ ဥအုသားပေါက်သည့် နေရာများကို ငါးထိန်းသိမ်းရေးဇုန် ၁၀ ခု တည်ထောင် ထိန်းသိမ်းပြီး ငါးထိန်းသိမ်းရေးဇုန်(၅) ခုကို ဒေသခံရေလုပ်သားများဖြင့် ပူးပေါင်း၍ နယ်နိမိတ် အမှတ်အသားများ မပျက်စီးစေရန်၊ ထိန်းသိမ်းရေးဇုန်အတွင်း ငါးဖမ်းဆီးမှု မပြုလုပ်စေရန်နှင့် သတ်မှတ်ပိုက်ကွက်များ သုံးစွဲစေရန် ပညာပေး ပြောဆိုခြင်း၊ ဒေသခံများနှင့် ပူးပေါင်း၍ ထိန်းသိမ်းခြင်းများကို ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည်။

လုပ်ငန်း ဆန်းစစ်ခြင်း။ ။ အင်းတော်ကြီးကန် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ကျေးရွာ(၁၅) ရွာရှိပြီး ကျေးရွာ(၁၁)ရွာမှ ရေလုပ်သားများပါဝင်သည့် မြို့နယ်အဆင့် ရေလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး အသင်းများဖွဲ့စည်းထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ လုံးတုံ၊ မမုန်ကိုင်း၊ နန့်ပဒဲ၊ နန့်တောင်းဆည်၊ လွဲမွန်၊ လယ်ပုံလေး၊ ရွှေလက်ပန်ကျေးရွာ(၇)ရွာတို့ဖြင့် ၎င်းတို့၏ လစဉ် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုများ ၊ ရန်ပုံငွေစီမံခန့်ခွဲခြင်းရေး တို့အား အကြံပေးခြင်း၊ လုပ်ငန်းဆန်းစစ်ခြင်းတို့ဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ငါးစာရင်းကောက်ယူခြင်း။ ။ အင်းတော်ကြီးကန်အတွင်းမှ ဖမ်းယူရရှိသည့် ငါးမျိုးစိတ်များစာရင်း ကောက်ယူမှတ်တမ်းတင်ခြင်းကို ကျေးရွာ(၅)တွင် လစဉ် ဆောင်

ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ စာရင်းကောက်ယူရာတွင် ဖမ်းမိသည့် ငါးမျိုးစိတ်၊ ငါး၏ အရွယ်အစား၊ ဖမ်းသည့်နေရာ၊ အသုံးပြုသည့် ပိုက်အမျိုးအစားနှင့် ဈေးကွက်တွင် ရရှိမည့် တန်ဖိုးတို့ကို ပါ မှတ်တမ်းတင်ပါသည်။

စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားရေးသင်တန်းများပေးခြင်း။ ။ ရေလုပ်သားအသင်း အဖွဲ့ များ စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားလာစေရေး၊ ရန်ပုံငွေ စီမံခန့်ခွဲမှုသင်တန်း၊ ကျားမ ရေး ရာသင်တန်း တို့ကို ပို့ချပေးခဲ့ပါသည်။ သင်တန်းသို့ ရေလုပ်သားများ၏ မိသားစု ဝင် များ၊ ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်များ တက်ရောက်ကြပါသည်။

ငါးသယံဇာတ တန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်ကုန်ဆန်းစစ်ခြင်း။ ။ အင်းတော်ကြီးကန် မှ ထွက် သည့် ငါးသယံဇာတများကို တန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်ကုန် ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးအတွက် စီးပွား ရေးပုံစံ ဖော်ထုတ်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ဒေသခံများဖြင့် ငါးများရောင်းချ သည့် ပုံစံ၊ ငါးမျိုးစိတ်အလိုက် ရရှိသည့်ဈေးနှုန်း၊ တန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်ကုန်ပြုလုပ်နိုင် သည့် ငါးမျိုးစိတ်များ စသည်တို့ကို အဆင့်ဆင့် ရွေးချယ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြ ပါသည်။

၅-၁-၂ နာဂကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသရှိ ရေဝပ်ဒေသများစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း

စီမံကိန်း

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ နာဂကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသရှိ နောင်ဆိုင်အင်းနှင့် နောင်ယန်း အင်း ရေရှည်တည်တံ့ရေးအတွက် အင်း(ရေဝပ်ဒေသ)ထိန်းသိမ်းရေး ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင် မှုစီမံချက် ရေးဆွဲခြင်းကို ဒေသခံအဖွဲ့အစည်း တခု ဖြစ် သည့် နာဂဒေသဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းရေးအသင်းနှင့် ပူးပေါင်း၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ ပါသည်။ စီမံချက်ကို ဒေသနေပြည်သူများနှင့် ဆက်စပ်ဌာနဆိုင်ရာများ၏ သဘော တူညီချက်ဖြင့် အတည်ပြုပြီး ဖြစ်ပါသည်။ နောင်ဆိုင်၊ နောင်ယန်းအင်း တို့အား နာဂ စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် အင်းထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းထားပြီး ကျေးရွာ များမှလည်း ပါဝင်၍ ထိန်းသိမ်းရေးကို ဆောင်ရွက်နေကြပါသည်။

ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာဆရာဖြစ်သင်တန်း။ ။ နောင်ဆိုင်အင်းနှင့်နောင်ယန်းအင်း ရေရှည်တည်တံ့စေရန်အတွက် နာဂဒေသဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေး အဖွဲ့ဝင်များ နှင့် ပူးပေါင်း၍ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ နောင်ဆိုင်/နောင်ယန်းအင်းအား အဓိက မှီခိုသည့် ကျေးရွာ (၆)ရှိပြီး ဒေသခံပြည်သူများကို ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အမြင်ဖွင့် ခြင်းနှင့် ကျေးရွာများသို့ ပြန်လည်မျှဝေနိုင်ရန်အတွက် ဆရာဖြစ် သင်တန်းပို့ချ ပေးခဲ့ ပါသည်။ ထိုသင်တန်းသို့ နာဂစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့ဝင်များ၊ ဒေသခံ သစ်တော ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ဝင်များ၊ ဒေသခံအင်းထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များ နှင့် ဆရာ/မများ ပါ ဝင်ကြပါသည်။ သင်တန်းတွင် ရေဝတ်ဒေသထိန်းသိမ်းရေး၏ အရေးပါပုံ၊ အကျိုး ကျေးဇူး၊ လိုက်နာရမည့် ထိန်းသိမ်းရေးကျင့်ဝတ်၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း၏ ဆိုးကျိုးများသက်ရောက်မှု၊ သစ်တောပြုန်းတီးခြင်း၏ အန္တရာယ်များကို သင်ကြား ပို့ချပြီး ဆရာ/မများကိုယ်တိုင် ၎င်းတို့၏ စာသင်ကျောင်းမှ ကျောင်းသား/သူများ၊ ကျေးရွာဒေသခံများအား ပြန်လည်ပို့ချမည့် အစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲခဲ့ကြပါသည်။

ရေဝပ်ဒေသများ၏ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်။ ။ နောင်ဆိုင်/နောင်ယန်းအင်း တို့၏ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်အား နာဂရိုးရာစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှု၊ အင်းထိန်း သိမ်းရေး ကော်မတီ၊ နာဂဒေသဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေး အသင်းတို့နှင့် ပူးပေါင်း ၍ (၅)နှစ်တာ ကာလအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်အား ပူးပေါင်းရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။

၅-ဂ ဒေသခံအခြေပြုထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များ အားကောင်းစေသည့် စီမံကိန်း

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး တိုက်ကြီးမြို့နယ် ရွှေမြိုင်သာယာရွာသစ်တွင် ဒေသခံအစု အဖွဲ့ပိုင် သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များ၊ မြေမဲ့ငါးမွေးမြူရေးအဖွဲ့၊ အရေးပေါ် တော ဆင်မောင်းအဖွဲ့ စသည်ဖြင့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများရှိပြီး ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော် လည်း လူထု၏ စွမ်းဆောင်ရည်အားနည်းခြင်း၊ လုပ်ငန်းများ ကောင်းမွန်စွာလည်ပတ်မှု မရှိခြင်းတို့ကြောင့် FOW သည် ထိုအဖွဲ့များဖြင့် ဒေသအခြေပြုထိန်းသိမ်းရေးကို အရှိန် မြှင့်တင်၍ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် မူလရှိ

သည့် အဖွဲ့များကို ဖျက်ဆီးခြင်းမဟုတ်ဘဲ အဖွဲ့လိုက် လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သည်များကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့အားလုံး၏ အားနည်းချက်အားသာချက်များကို ဆွေးနွေးပြီးနောက် လုပ်ငန်းတခုခြင်းအလိုက် တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း အား ဆန်းစစ်ခြင်း၊ နယ်နိမိတ် ဘုတ်တိုင်များ စိုက်ခြင်း၊ ကွက်လပ်ဖြည့် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ မီးတားလမ်း ဖောက်ခြင်း၊ ဆိုင်းဘုတ်များ စိုက်ထူခြင်းနှင့် စီမံချက်ပါလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ကူညီပေးခဲ့ပါသည်။

မြေမဲ့ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း အတွက် ပြန်လည်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ရပ်ဆိုင်းသွားသည့် အကြောင်းအရင်း၊ တွေ့ကြုံရသည့် အခက်အခဲများနှင့် စိန်ခေါ်မှုများကို စုပေါင်းဆွေးနွေးပြီးနောက် ပြန်လည်စတင်နိုင်ရန်အတွက် ပြင်ဆင်မှုများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ငါးကန်များနှင့် ဝန်းခြံသန့်ရှင်းရေးပြုလုပ်ခြင်း၊ စက်ကိရိယာများ စစ်ဆေးခြင်း၊ စမ်းသပ်ခြင်း၊ မွေးမြူမည့် ငါးမျိုးစိတ်ရရှိနိုင်မှု စုံစမ်းခြင်းနှင့် ကုန်ကျစရိတ် တွက်ချက်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ လူနှင့်ဆင်ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှု လျော့ချရေးအတွက် ဒီဝ/ဒြဲစည်းရိုး စိုက်ပျိုးနိုင်ရန် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်း၊ စိုက်ပျိုးမည့် နေရာရှိ မြေအချဉ်အငန်ဓါတ် တိုင်းတာခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးမည့် ပျိုးပင်ရှာဖွေစုဆောင်းခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

၅-ဃ ရခိုင်တောင်လိပ်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်း စီမံကိန်း

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ သာပေါင်းနှင့် ပုသိမ်မြို့နယ်များအတွင် မြန်မာ့ဒေသရင်းလိပ်မျိုးစိတ်များ ထိန်းသိမ်းရေး အသိအမြင်မြှင့်တင်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ဒေသခံများနှင့်ပူးပေါင်း၍ သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်အလိုက် လိပ်မျိုးစိတ်များ တွေ့ရှိရမှုကို ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ အထူးသဖြင့် မြန်မာ့ဒေသရင်းမျိုးစိတ် ဖြစ်သည့် ရခိုင်လိပ် (Rakhine Forest Turtle – *Heosemys depressa*) တွေ့ရှိရမှုနှင့် လိပ်ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေးတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လာရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။ သာပေါင်းနှင့် ပုသိမ်မြို့နယ်အတွင်း လိပ်ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ မျိုးစိတ်ခွဲခြားခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းနှင့် သဘာဝတောအတွင်း ပြန်လည်စေလွှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ သင်တန်းကို

ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါသည်။ ရခိုင်တောင်လိပ် တွေ့ရှိရမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက် စုဆောင်းခြင်းကို ဒေသခံများထံမှ သတင်းရယူခြင်း၊ သက်ကြီးသူ/ ယခင်မုဆိုးလုပ်ကိုင် ဖူးသူများထံ အချက်အလက်ရယူခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် မြေပြင် ကွင်းဆင်း၍ ရခိုင်တောင်လိပ် စာရင်းကောက်ယူခြင်းကိုလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

၆။ ၂၀၂၅ ခုနှစ်အတွင်းသုံးစွဲခဲ့သည့်ရန်ပုံငွေများ

FOW ၏ ယခု အစီရင်ခံစာ ကာလဖြစ်သည့် ၂၀၂၅ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် World Wildlife Fund (WWF), Flora and Fauna International, Community Conservation Inc, Chances for Nature, ASAP တို့၏ ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါသည်။

၇။ အထွေထွေ

၂၀၂၅ ခုနှစ် အတွင်း လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် ခရီးသွားလာရေးခက်ခဲခြင်း၊ ဖုန်း/အင်တာနက် ဆက်သွယ်မှု ပြတ်တောက်ခြင်း၊ ဝန်ထမ်းများ၏ လုံခြုံရေးတွက် မလုံခြုံမှု တို့ကို တွေ့ကြုံရပါသည်။ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် မိမိတို့မှ အတတ်နိုင်ဆုံး ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော်လည်း ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများသည် လူမှု စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခက်အခဲများကြောင့် ပူးပေါင်းပါဝင်မှု အားနည်းသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ လူထုပါဝင်သော ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်းများသည်လည်း ရေတိုဆောင်ရွက်၍ မအောင်မြင်နိုင်ဘဲ ရေရှည် ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

၈။ နောက်ဆက်တွဲဇယားများ

၈ - ၁ FOW ၏ဝန်ထမ်းအင်အားစာရင်း (၂၀၂၅)

စဉ်	အမည်	တာဝန်	စီမံကိန်းဒေသ
၁	ဦးမြင့်အောင်	အကြီးတန်းအကြံပေး	ရန်ကုန်
၂	ဒေါ်ခိုင်ခိုင်ဆွေ	အမှုဆောင်ဒါရိုက်တာ	ရန်ကုန်
၃	ဦးဝင်းကိုကိုနိုင်ထွန်း	ဒု-အမှုဆောင် ဒါရိုက်တာ	ရန်ကုန်
၄	ဒေါ်သက်နှင်းဦး	ငွေစာရင်းမန်နေဂျာ	ရန်ကုန်
၅	ဒေါ်မျိုးမျိုးခိုင်	ငွေစာရင်းလက်ထောက်	ရန်ကုန်
၆	ဒေါက်တာအောင်မြင့်ထွန်း	ဆင်ဆေးကု ဆရာဝန်/ မန်နေဂျာ	ဆင်စီမံကိန်း/အင်းတော်ကြီး
၇	ဦးဇေယျာစိုး	စီမံကိန်းမန်နေဂျာ	ဆင်စီမံကိန်း/ဧရာဝတီ
၈	ဦးအောင်ပွင့်စိုး	စီမံကိန်းတာဝန်ခံ - အကြီးတန်း	ဆင်စီမံကိန်း/ဧရာဝတီ
၉	ဦးအောင်နိုင်လင်း	စီမံကိန်းတာဝန်ခံ - အကြီးတန်း	ဆင်စီမံကိန်း/ဧရာဝတီ
၁၀	ဦးရန်လင်းထွန်း	စီမံကိန်းတာဝန်ခံ - အကြီးတန်း	ဆင်စီမံကိန်း/အင်းတော်ကြီး
၁၁	ဦးကျော်နိုင်	စီမံကိန်းတာဝန်ခံ - အငယ်တန်း	ဆင်စီမံကိန်း/ဧရာဝတီ
၁၂	ဦးဝေယံထွန်း	စီမံကိန်းတာဝန်ခံ - အငယ်တန်း	ဆင်စီမံကိန်း/ဧရာဝတီ
၁၃	ဦးကျော်မင်းထွန်း	စီမံကိန်းတာဝန်ခံ - အငယ်တန်း	အင်းတော်ကြီး
၁၄	ဦးကျော်မျိုးအောင်	စီမံကိန်းတာဝန်ခံ - အငယ်တန်း	အင်းတော်ကြီး
၁၅	ဦးကောင်းထက်ပိုင်	စီမံ - တာဝန်ခံ	ရန်ကုန်-ဆင်နှင့် ရန်ကုန် ရုံးချုပ် စီမံ

၈ - ၂ စီမံကိန်းအလိုက်ရရှိသည့် ရရှိသည့် ဘဏ္ဍာငွေစာရင်း (၂၀၂၅)

စဉ်	စီမံကိန်း	အလှူရှင်	စီမံကိန်းကာလ		ရန်ပုံငွေ
			မှ	သို့	ကျပ်
၁	တနင်္သာရီသဘာဝအမျိုးသား ဥယျာဉ် အကြံပေး	NWCD	1-Nov-24	30-Apr-25	25,200,000
၂	ဆင်နှင့်လူပဋိပက္ခလျော့ချခြင်း	WWF	1-Jan-25	Feb'26	225,793,620
၃	ငါးသယံဇာတထိန်းသိမ်းရေး	FFI	1-Jan-25	31-Mar-26	72,842,800
၄	တောဆင်ထိန်းသိမ်းရေး	CfN	1-Jan-25	28-Feb-26	151,133,211
၅	နောင်ဆိုင်/နောင်ယန်းအင်း ထိန်းသိမ်းရေး	CC	1-Mar-25	31-Aug-25	36,465,000
၆	ရခိုင်တောင်လိပ်ထိန်းသိမ်းရေး	ASAP	1-Oct-25	31-Jul-26	43,194,460
	ရန်ပုံငွေ စုစုပေါင်း				554,629,091

၈ - ၃ ၂၀၂၅ ခုနှစ်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် စီမံကိန်းမှတ်တမ်းဓါတ်ပုံများ

ငါးထိန်းသိမ်းရေးဇုန်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းလုပ်ငန်း

ငါးမျိုးစိတ်စာရင်းကောက်ယူခြင်းလုပ်ငန်း

စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးသင်တန်းများ ကျင်းပခြင်း

ထိန်းသိမ်းရေးကျင့်ဝတ်များဆိုင်ရာ ဆရာဖြစ်သင်တန်းကျင်းပခြင်း

ပုဂ္ဂလိကအိမ်မွေးဆင်များအား ဆေးကုပေးခြင်း

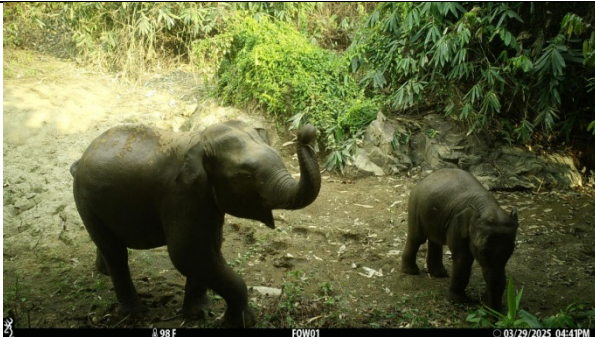
ဆင်ပိုင်ရှင်များနှင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်း

အရေးပေါ်တောဆင်မောင်းအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်း

လျှပ်စစ်ခြံစည်းရိုးကာရန်ခြင်းလုပ်ငန်းများ

တောင်ဆင်ရိုင်းများ ပျံ့နှံ့ကျက်စားမှုအား လေ့လာခြင်း

တောဆင်များအတွက်ဆားဖြည့်ခြင်းနှင့် နေရင်းဒေသများ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေခြင်းလုပ်ငန်းများ

ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ ဒေသနေပြည်သူများကို အသိပညာပေးခြင်း

ဆင်ထိန်းသိမ်းရေးဆွေးနွေးခြင်း နှင့် ရေအတွက် ဖန်တီးပေးခြင်း